

INKOUSTOVÉ SRDCE

Představím vám dnes jednu z mnoha fantasy knížek. Jmenuje se Inkoustové srdce a napsala jí Cornelia Funkeová. Kniha se dočkala už dvou pokračování a kniha první byla i zfilmována (hlavní roli Mortimera v něm ztvárnil Brendon Fraser). My se budeme zabývat tou první. Celá beseda bude takový malý experiment. Budu mluvit jenom o tom na co se mě zeptáte, co vás zajímá, protože jen tehdy bude mít moje odpověď pro vás nějakou hodnotu. Všechny ty odpovědi předkládané, aniž by se na ně někdo ptal, jsou pro každého jen ztrátou času. To nebaví studenty ani učitele. (to je moudro z jiné fantasy knížky „Sára“)

- **Čtete někdo fantasy knížky?**
- **Co vás na nich baví, proč je čtete? Co vám to přináší?**

Na začátek malá úvaha:

- **Co nutí spisovatele psát fantasy příběhy?**
- **Co spisovatel způsobuje svým psaním?**
- **Proč si myslíte, že se kniha jmenuje Inkoustové srdce? O čem asi tak je?**

Zkusíme nyní takové malé cvičení:

Takže si pohodlně sedněte a zavřete oči párkrát se zhluboka nadechněte a vydechněte. Jste uvolnění.

Teď si představte, že jste spisovatelem.

Sedíte na svém obvyklém místě, kde vždy píšete a začínáte psát novou knihu.

Přemýšlíte, o čem kniha bude, co je ústředním motivem, jaké postavy v ní budou vystupovat, co se v příběhu odehraje.

Jak vám při tom je?

Cítíte radost z rodícího se příběhu, máte příjemný pocit z nadvlády nad postavami a jejich osudy, přemýšlíte o čtenářích, kteří knihu budou číst? Jak se jim bude, vámi vymyšlený příběh, líbit?

Máte to.

Teď pomalu otevřete oči, podržte myšlenky v hlavě

A zkuste to, alespoň dvěma slovy zapsat na papír.....

Příběh

Nyní k příběhu Inkoustového srdce. Je to příběh malé holčičky Meggie a její rodiny. Otec Meggie Mortimmer, kterého Meggie nazývá krátce Mo, je vazačem knih, opravuje je a dává jim nové kabáty – na vizitce má napsáno knižní lékař. Oba mají rádi knihy. Na svou maminku se Meggie skoro nepamatuje, přišla o ni ve třech letech. Mo má její fotku a nechce o ní moc mluvit. Taky Meggie nikdy nečetl nahlas. Příběh začíná jednoho večera, kdy se Meggie chystá jít do postele a ještě chvíli si číst před spaním. Než ale vlez do postele, všimne si cizince stojícího v jejich zahradě. Krčil se pod stromem, protože jemně pršelo. Upozornila na něj Moa a on ho pozval dál.

Byl to Prašprst. Podivné jméno v našem světě, ale on taky nebyl z našeho světa. Měla z něj strach, ale byl jí povědomý. **Teprve mnohem později pochopila, že ono zlo se nezrodilo teď v noci. Jen se vplížilo zpátky.**

Prašprst byl kejklíř a uměl to s ohněm. Prašprst neměl myšlenky napsané na čele jako Mo. Prašprstův obličej byl jako zavřená kniha a Meggie měla pocit, že klepne přes prsty každého, kdo by se pokoušel v ní číst.

Prašprst Moovi říkal Kouzelný jazyku a chtěl po něm, aby jakousi knihu donesl Kozorohovi. Kozoroh je další z postav nepocházející z našeho světa, ale na rozdíl od Prašprsta se mu v našem světě velice líbí.

Mo tu knihu měl, ale skrýval ji před ním. **Kde se dá líp schovat kniha než mezi desetitisíci dalších?** Mo se rozhodl knihu schovat u tety své ženy, u Elinor, která je vášnivou sběratelkou krásných a vzácných knih. Má jich plný dům, každá místnost je od podlahy až ke stropu kolem dokola zaplněná knihami. Druhý den po snídani se všichni tři sbalí a vyrazí k tetě Elinor.

„Těmito dveřmi, oznámila teta Elinor a skoro zbožně stiskla kliku, ještě nikdy neprošlo dítě, ale protože ti otec zřejmě vštípl jistý respekt vůči knihám, udělám výjimku. Ovšem pouze pod podmínkou, že od polic s knihami zůstaneš nejméně tři kroky. Přijímáš? V první chvíli chtěla Meggie odmítnout. Měla obrovskou chuť ohromit Elinor tím, že její cenné knihy potrestá pohrdáním. Ale nedokázala to, byla prostě příliš zvědavá. Skoro jí připadalo, že slyší knihy pootevřenými dveřmi šeptat. Slibovaly jí tisíce neznámých příběhů, tisíce dveří k tisícům nikdy nespátrých světů. Pokušení bylo silnější než Meggiina hrdost.

Jenže Prašprst je zradil v domnění, že s pomocí Kozoroha se dostane zpět do svého příběhu. Vyzradil jejich úkryt a pro Moa a tajemnou knihu si přišli Kozorohovi muži. **Přivolaná policie jim nepomohla, protože nedokázaly odpovědět na jejich otázky: nikdy předtím ty muže neviděly, peníze ani žádnou jinou cennost neukradli – jen jedinou knihu a když Meggie nakonec prohlásila, že jejího otce určitě najdou, pokud vypátrají jistého Kozoroha, podívali se na sebe policisté tak, jako by jim s vážnou tváří tvrdila, že jejího otce unesl zlý vlk.**

Meggie se rozhodla, že půjde Moa sama hledat, sbalila si věci, napsala Elinor lístek a chtěla odejít, ale když dávala lístek na noční stolek, všimla si knihy, o kterou šlo Moovi i Kozorohovi. Mo netušil, že ji Elinor vyměnila. **Bylo to “Inkoustové srdce” - Mo ji svázal tak, aby nebylo ze hřbetu poznat, o jakou knihu jde, a název nebyl ani na první stránce, protože jí Mo vytrhl.** Pak se vrátil Prašprst a řekl jí, že Moa odvedli Kozorohovi muži do jeho vesnice na jihu. Obě se tedy rozhodly, že se tam vydají a Prašprst jim ukáže cestu. Netuší ale, že je to na Kozorohovo přání. V podstatě je obě předá Bastovi a ten je předvede před Kozoroha, který je už očekává. S Meggii dostane i knihu, kterou vzala s sebou.

Kozoroh je zavře obě do cely a tam se sejdou s Moem. Moovi už nyní nezbývá nic jiného než Meggii vyprávět pravdu o knize a její matce. **Bylo to přesně v den jejich třetích narozenin. Jako každý večer Mo předčítal své ženě – i tentokrát. Ten příběh se nám líbil. Byl napínavý, dobře napsaný a hemžil se nejpodivnějšími bytostmi. Tvoje matka se moc ráda dávala vylákat knížkou do neznáma, a svět, do něž ji vábilo Inkoustové srdce, byl právě podle jejího vkusu. Příběh byl občas velmi pochmurný a pokaždé když byl příliš napínavý, si tvoje matka přiložila prst k ústům a já jsem četl tišeji, i když jsme věděli, že jsi zaměstnaná vlastními knížkami a neposloucháš temnou historiku, jejíž smysl bys tak jako tak nepochopila. Venku už se dávno setmělo, rozdělali jsme oheň v krbu. A já jsem začal sedmou kapitolu. Pak se to stalo.**

„Co?“ šeptla Meggie. „Co se stalo, Mo?“

Otec se na ni podíval. „Vyšli z knížky.“ pronesl. „Najednou stáli ve dveřích na chodbu, jako by přišli zvenčí. Zašustilo to, když se k nám otočili – jako by někdo rozkládal kus papíru. Jejich jména jsem měl ještě na rtech: Basta, Prašprst, Kozoroh.

A Meggiina maminka zmizela v knize spolu se dvěma kočkami, které jí seděly na klíně. Můj hlas jim umožnil vyklouznout z knihy jako záložka, kterou někdo zapomněl mezi stránkami - když jim to došlo, začali mi říkat Kouzelný jazyku a chtěli, abych je včetl zpět. Zdvihl jsem knihu - možná kdybych přečetl to místo ještě jednou...? Zkusil jsem to. Zadrhával jsem se. Nic se nestalo.

Náhle jsem si byl zcela jistý, že nás zabijí. Popadl jsem měč a nevím jak, ale podařilo se mi je vyhnat z domu. Přitom mi taky letělo hlavou, že se právě stalo něco, co jsem si vždycky přál - ocitl jsem se uprostřed příběhu. A bylo to hrozné: Strach chutná úplně jinak, když se o něm jenom čte, a nebylo ani zpola tak zábavné hrát si na hrdinu, jak jsem si předtím myslel.

Tady skončit vyprávění!!!

Mo se ještě xkrát pokoušel v následujících dnech vyčíst svou ženu zpět, ale vyčetl pouze netopýra a hedvábný závěs, pátý den vyčetl průsvitného mužíčka a zmizel pošťák, který zrovna házel pár dopisů do schránky a tak poznal, že zdi ani zamčené dveře nechrání a tak se rozhodl, že už nikdy nebude předčítat z žádné knihy, ani z Inkoustového srdce, ani z žádné jiné.

Druhého dne je Basta předvedl před Kozoroha, který před nimi spálil poslední výtisk Inkoustového srdce a chtěl, aby mu Mo vyčetl na zkoušku jeho umění zlato, protože to stále nestačí na hromady nádherných věcí, které se dají v tomhle velikánském světě koupit. **Váš svět má tolik stránek, Kouzelný jazyku, nekonečné množství stránek a já bych na každou strašně rád vepsal své jméno.**

Mo z knihy vyčetl zlato a pak dostal další knihu a z té vyčetl Farida – chlapce, sluhu Alibaby a 40 lpupežníků, ale zmizel Fulvio, jeden z Kozorohových mužů. Tím skončili, měli pokračovat druhý den a vyčíst hroživého kozorohova přítele Stína. Zase je zavedli do cely i s Faridem.

Meggie si taky přála umět tak krásně předčítat jako Mo.

V noci je pak osvobodil Prašprst a podařilo se jim utéci z vesnice. **(musíme jít k pobřeží, mezi lidmi, tam dole jsou noci světlé a nikdo nevěří v ďábla, jen to nás může zachránit)**

Mo s Meggii se vydali hledat spisovatele Fenoglia a přidal se k nim i Prašprst s Faridem, ale Prašprst spisovatele navštívit nechtěl, měl strach, aby mu nevyprávěl jeho příběh dokonce. Elinor vyrazila domů, tam bohužel zjistila, že Kozorohovi muži zničili celou knihovnu a spálili její nejcennější knihy. Spisovatele našli a vylíčili mu, co se jim stalo. **Mo se Megii přiznal k tomu, že v Inkoustovém srdci byl jeden obrázek. Byly na něm krásně oblečené ženy, jako by šly na nějakou slavnost, a jedna z nich měla zrovna tak světlé vlasy jako její matka. Na obrázku jí nebylo vidět do tváře, ale on si vždycky představoval, že je to ona.**

Meggie zkusila, když byla sama předčítat, tak jako Mo. **Rty formulovala každé slovo tak, jak to viděla u Moa, téměř něžně, jakoby každé písmenko bylo notou a každé, jež vyslovila bez lásky, neladem v celé melodii. Záhy však zpozorovala, že když věnuje pozornost každému slovu, dbá jen na zvuk a nikoliv na smysl, věta už nezní a obrazy se za ní ztrácejí. Bylo to těžké, moc těžké.**

Mo měl nápad a chtěl ho s Fenogliem uskutečnit, vyrazil pro Elinor na letiště a nechal Meggii u Fenoglia. Tam jí ale vypátral Basta a odvedl ji zpět do Kozorohovy vesnice i s Fenogliem.

Fenoglio byl nadšený z pohledu na Kozoroha i další své postavy, protože vypadali přesně tak, jak si je vymyslel. Prašprst se je znovu pokusí osvobodit, ale je chycen i s děvečkou která mu pomáhala. V děvečce Meggie pozná svoji matku, která je ale němá. Zpět se jí podařilo vyčíst Dariovi – špatnému koktavému Kozorohovu předčitateli. Kozoroh rozhodl, že je oba nechá veřejně popravít. Ten večer Meggie zjistila, že umí to co Mo. Podařilo se jí z knihy Petr Pan vyčíst vílu. Bohužel to neutajili a Kozoroh byl velmi potěšen, že už nemusí čekat na Moa. Fenoglio ale nezahálel a pracoval na Moově nápadu. Vyzkoušeli ho s Meggii na jiném příběhu. Přepsal konec Cínového vojáčka, on se neroztavil a tanečnice neshořela, s tanečnicí se nastěhují do zámku a žijí tam bezstarostně až dokonce života. Ten pokus se jim zdařil a tak Fenoglio rychle začne přepisovat příběh inkoustového srdce.

Mezitím se Elinor pokouší vše vypovědět na policii, bohužel je ale policista s nimi spolčený, protože se bojí o své děti. Elinor naloží do auta a odveze ji rovnou Kozorohovi k nohám. Ten se jí rozhodne popravít spolu s vězni. Meggie má předčítat.

- ukázka-

Elinor si vezme na starost všechny exotické bytosti a vytvoří jim azyl ve svém domě. Mo je šťastný, že se opět shledal se svou ženou a Meggie se rozhodne, že bude spisovatelkou.

Postavy

Meggie

Je 12ti leté děvče se světlýma očima, co vypadaly jako malé kousky nebe, které spadly dolů, zachycené dlouhými řasami.

Žije jenom s otcem od tří let, tehdy její maminka zmizela, je velmi statečná, chytrá a šikovná, má ráda knihy jako její otec

Ještě nikdy se tak dlouho nerozpakovala otevřít knížku, ale tentokrát se bála, co v ní najde. Byl to úplně nový pocit, vždyť předtím nikdy neměla strach z věcí, o kterých bude nějaká kniha vyprávět, naopak, někdy tolik dychtila dát se vlákat do zatím neobjeveného, neviděného světa, že se pouštěla do čtení při těch nejméně vhodných příležitostech. U snídaně, ve škole pod lavicí, četla na autobusové zastávce, na návštěvě u příbuzných i pozdě večer pod pokrývkou. Tuhle knihu by si však pod polštář nedala, protože měla strach z toho, co by jí mohla zašeptat. Všechno zlo, které se odehrálo v posledních třech dnech, jako by vylezlo z jejích stránek, a možná to byl jen stín toho, co ještě čeká uvnitř.

Moortimer - MO Folchart

otec Meggie, vazač knih, jeho znak byl jednorozec

Poprvé Mo vyčetl z knihy mrtvou kočku, když četl kamarádovi nahlas Toma Sawyera. Pak to tajně zkoušel beze svědků, ale vesměs se nikdy nestalo to, co chtěl. Vypadalo to, že neexistují pevná pravidla, i když se to spíš dařilo u příběhů, které se mu líbily. (vyzvracená okurka, pírkó, botička) ale nikdy nevyšlo nic živého, až do té narozeninové noci.

fotografii své ženy měl vždy pod polštářem, své pocity má vždy vepsané ve tváři, jako v otevřené knize

Elinor

teta její matky, takže prateta Meggie

sběratelka knih, má jich plný dům, každá místnost je kolem dokola odshora dolů vycpána knihami.

Prašprstův postřeh: Myslím, že se živí písmenky. Celý její dům je plný knih, Dává jim jednoznačně přednost před společností lidí. Taky si myslí, že se jednoznačně narodila v nesprávném příběhu. Má velmi ráda minulost, i se staromódně obléká

Prašprst

kejklíř, neškodný polykač ohně, hubený s jizvou na tváři

měl rohatou kunu Gwina

Kozoroh

si potrpěl na rudou a vespod bílé košile,

Měl zvláště vykroužené rty, které působily žensky, a při řeči si po nich občas přejížděl malíčkem, jako by si je obkresloval. Byly zrovna tak bezbarvé jako zbytek obličeje. Řasy měl světlé jak pavučina. Kozoroh si říkal od patnácti, podle souhvězdí, pod nímž se zrodil, rád si hraje na boha nebo na ďábla, jak se to hodí. Žádná tvář nenahání větší strach než tvář bez soucitu a takovou měl Kozoroh. Byl velký, ale Mo ho ještě o několik centimetrů převyšoval. Rád dává sliby, zvláště takové, které nemůže dodržet. Ze zásady nevěří nikomu, i ti nejlepší z nás jsou lháři, když jim to prospěje. Neumí psát, ale číst se nechal naučit od jedné z děveček.

Jeho otec byl neurvalec, dovolil synovi, aby si hrál se žhavými uhlíky, a někdy do něj bušil stejně prudce jako do železa, které koval. Za soucit byl výprask, za slzy jakbysmet i za každé „Já nemůžu“ a „Já to nedokážu“. „Síla je to, na čem záleží!“, vštěpoval svému chlapci. Silnější určuje pravidla, jen silnější, takže se snaž, abys je určoval ty. I Kozorohova matka to považovala za jedinou nezvratnou pravdu na světě. A ta svému synovi ve dne v noci opakovala, že on jednou bude nejsilnější ze

všech. Nebyla to princezna, byla to děvečka se zhrublýma rukama a koleny, a chodila za svým synem jako stín. I později, kdy se za ni začal stydět a vymyslel si novou matku a nového otce. Obdivovala jeho krutost, milovala strach, který šířil. A milovala jeho srdce černé jako inkoust.

Basta

je velice pověřčivý a bojí se duchů, dřív to byl hodně nešťastný chlapec, nyní vidí v Kozorohovi boha

Fenoglio

spisovatel knihy, žije ani ne dvě hodiny od Kozorohovy vesnice. Byl starý něco kolem šedesáti. Obličej měl vrásčitý jako krk želvy, vlasy však byly černé - barvil si je. Nos byl jako úctyhodný zoban. Stařec byl nesmírně nadaný lhář. Z ničeho upředl příběhy, rychleji než pavouk síť.

Inkoustové srdce

jmenuje se Inkoustové srdce, protože je o někom kdo má srdce naplněné zlobou, srdce černé jako inkoust, jako kámen, černý kámen, v němž je asi tolik soucitu jako v kusu uhlí.

Je to hodně cenná kniha, kdyby se rozkřiklo, že ji Mo vlastní, leckterý sběratel by za ni nabídl hromadu peněz... Jde totiž asi o poslední výtisk a navíc: není ojedinělá, ale taky má být dobrá.

Bohužel s příběhy v nichž vystupují víly, trpaslíci a ještě bůhvíco jiného jsem si nikdy nevěděla moc rady. I když se na ni časem zapomnělo, od jejího vydání uběhlo 38 let. Nikdo zřejmě neví, o čem jde, zdá se, že ji skoro nikdo nečetl, a nenajde se ani v knihovnách. Povídá se, že všechny exempláře byly ukradeny. Možná to ani není nesmysl. Mizí nejen zvířata a rostliny, ale i knihy, a bohužel se to neděje zas tak zřídka. Knihami, které navždy zmizely, by se dala určitě naplnit stovka domů jako je tenhle.

Kniha měla stříbřitě zelenou vazbu.

...v téhle knize se děje mnoho zlých věcí a ona se nikdy nedozvěděla (Matka), že všechno skončí dobře jen napůl. Konec se jí líbit nebude.

Z pohledu Kozoroha je to nadmíru obtížná, pošetilá a nezměrně užvaněná kniha a nemám v úmyslu dát se ještě někdy spoutat jejím příběhem. Je plný zbytečných bytostí! Bože ty třepotavé víly s cvrlikavými hlasy - hemžily se jak komáři a vlezly všude! Na tržišti zas člověk zakopával o skřítky s křivýma nohama a na lovu zaháněli zvěř dupající nemotorní obři - všechno to páchlo po srsti a hnoji. A k tomu šeptající stromy, šumící rybník ... bylo tam vůbec něco, co nedovedlo mluvit? A mě čekaly nekonečné a blátivé cesty od jednoho města k druhému, a ta vznešená sebranka na hradech! A v podhradí zas smrdutí sedláci, tak chudí, že se jim nedalo nic sebrat, a vagabundi. Jak rád jsem se jich všech zbavil.

Kozorohova vesnice

se nachází v Ligursku a nemá jméno, pro zbytek světa není tahle vesnice nic víc než shluk rozpadlých domů, k nimž vede cesta, jíž se tak ani říkat nedá. Kozoroh se tam cítí bezpečně jako nikde jinde. Tam nikdy neměl potíže s policií, tam se může chovat jako by mu patřil svět. Dělá tam zákony, určuje, co se stane, může si dělat, co se mu zlíbí. O to se postarají jeho muži.

Meggie si místo, kde sídlil Kozoroh, představovala úplně jinak. Krása a strach se snášejí jen těžko. Ve vesnici nebyly žádné děti, zato tam byla spousta koček. Ve vesnici byl kostel a v něm Kozorohova socha. (Smí se to - postavit sám sebe do kostela? Oh to je hodně starý zvyk.)

Stín

Kozoroh ho dal udělat z popela svých obětí, provedli to prý nějakí skřítki - ti se vyznají ve všem, co dokáže vytvořit oheň a kouř... ale žádný to nepřežil, Kozoroh je dal všechny zabít. Jisté je jen jedno - Stín je nesmrtelný a nezranitelný a bez soucitu stejně jako jeho pán. Je to postava z hořícího popele, šedivá a horká a bez tváře.

Postřehy z knihy
Červeně O KNIHÁCH
Zeleně o STRACHU
Modře o SPISOVATELI
Fialově o ČTENÍ

Tisíc nepřátel mimo dům je lepší než jeden uvnitř. (Arabské přísloví)

Meggie a Elinor zůstaly samy. Policii mohly říci jen, že byla ukradena jedna kniha a unesen Mo jakýmsi Kozorohem, což se v očích policistů jevílo tak, jako by jim s vážnou tváří tvrdily, že jejího otce unesl zlý vlk.

Několik nejnádhernějších knih, které kdy byly vytištěny, zmizelo ze světa jen proto, že je roztrhal nějaký vypatlaný prodavač ryb, aby do jejich stránek mohl zabalit své smrduté zboží. Ve středověku vzaly za své tisíce knih, protože se z jejich desek stříhaly podrážky na boty nebo se jejich papírem vytápěly parní lázně.

Víš, dřív uměli číst jen bohatí, a aby knížce porozuměli i chudí přidával se k písmenkům obrázek.... Samozřejmě se to nedělalo pro jejich pobavení, chudí tu byli kvůli práci a ne proto, aby si spokojeně prohlíželi krásné obrázky, to byla výsada bohatých. Ale bylo to pro jejich poučení.... Většinou šlo o příběhy z bible, které znal jako tak každý. Knihy byly vystaveny v kostelech a každý den se otočila jedna stránka – a ukázal se další obrázek.

U mě je každá kniha v dobrých rukou. Jsou to moje děti, moje děti černé jako inkoust, a já o ně pečuji a starám se o ně. Stíním je před slunečním světlem, oprašuji je a chráním před hladovými knižními moly a špinavými lidskými prsty.

Někdy je praktické, že lidská paměť není ani zpola tak dobrá jako paměť knih. Bez nich bychom možná už vůbec nic nevěděli. Všechno by se zapomnělo: trojská válka, Kolumbus, Marco Polo, Shakespeare, všichni ti blázniví králové a bozi.

Když si vezmeš na cestu knížku, říká Mo, když ukládal do bedny první, stane se něco podivuhodného: začne shromažďovat tvé vzpomínky. Později ji stačí jen otevřít a ty budeš zase tam, kde sis z ní poprvé četla. Všechno se vrátí s prvními slovy: obrazy, vůně, zmrzlina, kterou jsi při čtení jedla..... Věř mi, knihy jsou jako mucholapka. Na ničem neulpívají vzpomínky tak dobře jako na potištěných stránkách. Knihy musejí být těžké, protože je v nich celý svět.

Některé knihy se musejí ochutnat. Některé se zhltnou, a jen několik málo se žvýká a zcela stráví. Každá kniha by měla začínat takovýmhle papírem. Pokud možno nějakým tmavým: tmavočerveným, tmavomodrým podle toho jaká je vazba knihy. Když pak knihu otevřeš, je to jako v divadle: nejdřív přijde opona. Roztáhneš jí a přijde představení.

Duši prostupuje silná, trpká nemoc z knih. Jak ostudné je být vázán na tuto těžkopádnou masu papíru, tisku a pocitů mrtvých mužů. Nebylo by lepší, ušlechtlejší a odvážnější ponechat tento odpad tam, kde leží, a vykročit do světa – jako svobodný, ničím nespoutaný, analfabetický superman?

Někdy když člověk neví smutkem kudy kam, pomůže vztek, ale k Meggii se nakonec přece jen vrátily slzy.

Je hodně knih, u nichž se název nedozvíš hned. Koneckonců psát ho na vazbu je relativně nový zvyk. Když se knihy ještě vázaly tak, aby měly hřbet vyklenutý dovnitř, se ho člověk dověděl jedině, když knihu otevřel. Teprve když se knihaři naučili dělat zakulacené hřbety, začalo se psát na ně.

Když půjdeme s touhle historkou ještě jednou na policii, rozšíří se, že Elinor Loredanové teď už konečně definitivně přeskočilo. Což by byl zase další důkaz toho, že vášeň ke knihám je nezdravá.

Ve zlých snech je člověk většinou sám, strašlivě sám.

Meggie cítila, jak se v ní opět šíří onen černý strach. Nevyrůstal z toho, co Prašprst řekl, ale z toho, co zamlčel.

Nesnáším, když se knížky dostávají do špatných rukou. (Elinor)

Takže ty s sebou bereš Kulatý stůl krále Artuše a Froda s jeho osmi společníky. To nejsou špatní průvodci, naopak - tyhle dva hodně dlouhé příběhy jsou na cestu jako stvořené. Už jsi je četla? Mokrát.

Občas se v okénku protijedoucích aut mihl čísi cizí obličej, ale hned byl zase pryč, jako kniha, kterou člověk otevře a vzápětí zase zaklapne.

Proč ji napadaly jenom příběhy o strachu, když si ji Kozoroh prohlížel? Jindy pro ni přece bylo snadné zmizet na jiná místa, vklouznout do zvířat a lidí, kteří existovali jen na papíře, proč to nešlo teď? Protože měla strach. Strach umrtví všechno, řekl jí jednou Mo, rozum, srdce a především fantazii.

„Proč si dospělí myslí, že děti snášejí tajemství lépe než pravdu?“ říkala si Meggie. Nevědí snad o oněch temných historkách, které si člověk dá dohromady, aby si vysvětlil tajemství? Teprve o mnoho let později, když Meggie sama měla děti, pochopila, že jsou pravdy, které naplní srdce zoufalstvím až po okraj, pravdy, o kterých se člověku nechce mluvit - a už vůbec ne s vlastními dětmi, pokud nemá v záloze něco, co proti zoufalství postaví, kousek naděje.

Řekl bych, že jen strašně málo postav dokáže jednoduše vyměnit svět. My oba víme, jaké štěstí může přinést, když člověk vklouzne do knihy a nějakou chvíli v ní žije, ale vyklouznout z příběhu a objevit se v našem světě zřejmě není zdrojem nějakého zvláštního štěstí. Prašprstovi to zlomilo srdce. „Tenhle svět mě zabije. Je příliš rychlý, příliš plný a příliš hlasitý. Jestli neumřu steskem po domově, umřu hladu. Nevím, z čeho mám žít.“

Odkud víš, že se ten příběh nezměnil? Přece jsi Kozoroha a jeho přítele s nožem vyčetl pryč a teď je máme na krku my. Ano, ale přesto možná zůstali i v knize, namítl Mo. Věř mi, od té doby jsem ji četl dost často a vím, že je stále o nich. Neznamená to, že všechno zůstalo tak jak bylo? Že Kozoroh je pořád tam a my tady zápasíme jen s jeho stínem? „Na stín nahání dost velký strach“, podotkla Elinor. Možná se všechno přece jen změnilo. Třeba je za tím vytištěným příběhem, ještě jeden, mnohem delší, který se mění zrovna tak jako náš svět? A písmenka nám o tom prozrazují právě tolik jako pohled klíčovou dírkou. Možná jsou něco jako poklička na hrnci a v tom hrnci je toho ještě mnohem více, než se dá přecíst.

Když si vzpomenu na to, jak často jsem si přála vklouznout do nějaké své oblíbené knížky....Jenomže, normálně může člověk knížku zaklapnout, kdy ho napadne....To je na nich právě to dobré.

Mohlo to dopadnout i hůř. Představ si, že by se ti v obýváku objevil Dlouhý John Silver, přivolaný i s tou svou smrtonosnou dřevěnou berlí. Myslím, že to bych přece jen dala přednost tomuhle Kozorohovi. Víš co, až budeme doma, dám ti některou z těch laskavých knih - například Medvídka Pú. Mo se tiše zasmál. I když to zní lákavě, přísahal jsem si, že už nikdy nebudu předčítat. Kdo ví, kdo by zmizel příště, a možná je i v Medvídkovi Pú nějaký zloduch, kterého jsme přehlédli. Nebo co když vyvolám čtením samotného Púa? Co si pak počne bez svých přátel a bez stošedesátijitrového Lesa? Zlomí mu to jeho hloupé srdce, stejně jako to zlomilo srdce Prašprstovi.

Meggie zírala do tmy a cítila, jak z chladných zdí vylézá strach a nepřála si nic víc než svíčku - a knihu, která by udržela strach v odstupu.

Tam kde se pálí knihy, budou brzy hořet i lidé.

„Třeba je všechno jenom nějaký příběh!“ pomyslela si Meggie zoufale. A ten kdo ho čte, v příští minutě zaklapne knížku prostě proto, že je tak strašná a ohavná.

Všechno zmizelo. Rudé stěny kostela, tváře Kozorohových mužů i Kozoroh. Existoval jen Moův hlas a obrazy, které vyrůstaly z písmenek v knize jako koberec na tkalcovském stavu. Hlas dodával každému slovu jinou příchuť a každé větě nějakou melodii.

Všechna ta šeptaná slova sloužila jedinému účelu: měla zahnat strach a únavu.

Při vyprávění nikdy nic ven nevystoupilo. K tomu je nejspíš potřeba trocha tiskařské černi a cizí hlava, která si ten příběh vymyslela.

Budeme si prostě představovat, že jsme úplně někde jinde. Proč jen jsou dobrodružství o tolik zábavnější, když o nich člověk, jenom čte?

Víš se spisovatel je to takové zvláštní. Většina lidí si nedovede představit, že knihy píšící lidé, kteří se od nich příliš neliší. O spisovatelích se soudí, že jsou dávno mrtví, ale určitě ne, že se dají potkat na ulici nebo na nákupu. Známe jejich příběhy, ale neznáme jejich jména a už vůbec ne jejich tvář. A většině spisovatelů to vyhovuje.

Špatný slib se nevylepší tím, že ho člověk dodrží.

Ano nechám ho vyváznout. Je to jeden z mých nejlepších padouchů. Proč bych ho nechal zabít? Ve skutečném životě to jinak nechodí: velcí vrazi uniknou a žijí šťastně až do smrti, kdežto dobří lidé umírají, a někdy jsou to ti nejlepší. Tak to chodí. Proč by to muselo být v knihách vždycky jinak?

Možná je zábavné vymyslet někoho jako je Kozoroh, ale věř mi, není ani trochu zábavné se s ním setkat.

Červený kohout je oheň, který založí ve stájích nebo olivovém háji. Někdy kohout zakokrhá i pod střechou, nebo když je někdo zvlášť tvrdohlavý, v dětském pokoji. Skoro každý člověk má něco, na čem visí.

Je strašně snadné přesvědčit děti o tom, že jsou odporné.

Už samotný jazyk nás chrání před děsem bezejmenných věcí.

Ano Meggie, vzdychl Fenoglio. Myslím, že mu máš přivolat Stín. A Bůh s námi, jestli se ti to podaří. Na světě je spousta příšer, většina z nich je lidská, ale všechny jsou smrtelné. Nechtěl bych být zodpovědný za to, že by v budoucnu šířil na této planetě strach a hrůzu ještě nějaký nesmrtelný netvor.

Ležela s tváří otočenou ke zdi a naslouchala hlasům ve svém nitru. Starost a radost se jí mísily v srdci jako dvě do sebe se vpíjející barvy.

Vyměňovali si chmurné příběhy, ačkoli oba tolik toužili po nějakém povzbudivém.

Farid zkoumal tvář Kouzelného jazyka. Snažil se přijít na to, zda mu mohou důvěřovat o jeho oči. Uši už mu věřily.

Nejsem jeho matka. Nejsem ani Meggiina matka. Všechny moje děti byly z papíru a inkoustu, a tenhle tady -, ukázala tam, kde mezi stromy prosvítaly střechy Kozorohovy vesnice, dal strašně moc z nich zabít. Toho bude litovat, věř mi.

Pokud se ten muž s bledýma očima vůbec něčeho bál, pak toho, čeho se bojí většina – smrti.

Fenoglio pohlédl na Ploskonosku s takovým odporem, jako by při nejlepší vůli nemohl uvěřit, že mu z pera vzešlo takové stvoření.

Psala elfím písmem, které používali s Moem jako tajné písmo od té doby, co přečetla Pána prstenů. O Rese nenapsala nic. Ani slovo o tom, že je přesvědčená, že viděla svou matku, které pokud Kozoroh prosadí svou, už nezbývají ani dva dny života. Taková zpráva by se nevešla ani na ten největší kus papíru.

Využijeme Bastovy pověrčivosti! Zaplaťpánbu, že jsem ho vybavil touhle drbnou slabostí! Chytrý šachový tah.

Vzal mi celý svět, proč bych mu já nesměl vzít ženu?

Pohlédla na něj zamyšleně, jako by mu chtěla číst myšlenky, objevit slova, která zamlčel. Ale Prašprst dokázal ovládat obličej mnohem lépe než Kouzelný jazyk, mnohem lépe. Dokázal ho učinit nečitelný a zaštitit tak srdce proti příliš zvědavým pohledům. Co bylo ostatním do jeho srdce?

Ve snech ví člověk hodně, především to, že nesmí důvěřovat svým očím. Prostě se to ví.

Uvidíme, jestli se dají příběhy změnit, tvým hlasem a mými slovy.

To byl ten nápad tvého otce: změnit příběhy! Jemu šlo jen o to, aby přivedl zpátky tvou matku, o přepsání Inkoustového srdce tak, aby ji zase vyplivlo. Ale pokud tenhle nápad opravdu funguje, Meggie – pokud se dá změnit vytištěný příběh tím, že se k němu připíšou slova, pak se na něm může změnit všechno: kdo z něj vyjde, kdo do něj vstoupí, jak skončí, koho to udělá šťastným a koho nešťastným.

Každé, opravdu každé písmenko je důležité! Myslela si. Ať zní, ať bubnuje, ať šeptá a šustí a koulí se. Ty mu vyčteš Stín. Jenže jeho starý přítel se mezitím změní, o to se postarám! Já, Fenoglio, mistr slov, kouzelník inkoustu, čaroděj papíru, Já jsem Kozoroha stvořil a já ho zase vymažu, jako by nikdy neexistoval – což jak musím uznat, by bylo lepší!

Měla pravdu, svět byl strašný, děsivý, necitelný, temný jako zlý sen. Nebyl místem k životu. Knihy byly jediným místem, kde existoval soucit, útěcha, štěstí a láska. Knihy měly rády každého, kdo je otevřel, rozdávaly pocit bezpečí a přátelství a nic za to nepožadovaly, nikdy, ani když se s nimi zacházelo špatně. „Láska, pravda, krása, moudrost a útěcha tváří v tvář smrti“ kdo to jen řekl? Nějaký jiný blázen do knih, nemohla si vzpomenout na jeho jméno, ale na slova ano. Slova jsou nesmrtelná.... Leda by někdo přišel a spálil je. Ale i potom.

Jeho oči vystihl malíř přesně. Shlížely na ni bezvýrazně jako ve skutečném životě, jako oči muže, který pozoruje žábu, již chce rozpárat břicho, aby viděl jaké má vnitřnosti. V Kozorohově vesnici Meggie pochopila, že žádná tvář nenahání větší strach než tvář bez soucitu.

Meggie úlevou zavřela oči. Cítila se v teple a krásně. Všechno bylo dobré, a to co dobré nebylo, dobré bude.

Basta zesinal, z obličeje mu vyprchala brunátnost vzteku. Strach není rudý. Strach je bledý jako tvář mrtvého.

Má tři malé děti, že? Ano všem policistům by se mělo nařídit, aby měli malé děti. U tohohle to bylo zvlášť snadné, stačilo, aby si Basta dvakrát stoupl před školu.

Ted' už se můžeš pouze důstojně podvolit svému osudu, Elinor! Ale mnohem snazší bylo o něčem takovém číst než to opravdu udělat.

Zbývá tolik otázek: co se stane, když se Stín vrhne na tebe nebo na mě nebo na vězně, až usmrtí Kozoroha? A – existuje opravdu jenom to řešení, že necháme Kozoroha zabít? Co se pak má stát s jeho muži? Co s nimi udělám? - No a co? Stín je musí pozabíjet všechny! Odpověděla mu šeptem Meggie. „Chceme se přece zase někdy vrátit domů, a taky zachránit maminku!“ Fenoglioovi se odpověď nelíbila. „Bože, co ty jsi za bezcenné stvoření! Zašeptal. „Všechny je pozabíjet! Viděla jsi, jak mladí jsou někteří z nich?“ Zavrtěl hlavou. „Ne, nejsem přece masový vrah, jsem spisovatel! Určitě mě napadne nějaké nekrvavé řešení!“

Slova ožijí teprve tehdy, když je vychutnáváš na jazyku.

Kouzelný jazyk se mu taky nevysmíval za to, že má strach ze tmy, jako to dělával Prašprst, a strach se tím kupodivu zmenšoval, smrskával se, což jinak dokázalo pouze denní světlo.

Její hlas zněl sebejistě a nebojácně. Naštěstí nikdo neslyšel, jak prudce jí při tom srdce bubnovalo do žeber. Nikdo nezpozoroval, že se skoro dusí strachy, protože Elinor si nasadila svůj pomyslný krunýř, jakési neproniknutelné, ovšem užitečné brnění, za nímž se v dobách nouze skrývala odedávna. S každým trápením o něco ztvrdlo, a trápení měla Elinor v životě dost.

V knihách se často píše, že nenávisť je žhavá, ale na Kozorohově slavnosti se Meggie poučila, že je chladná, jedovatě chladná – je to chladná a sevřená pěst, co tlačí na žebra, až srdce strne... Nenávisť jí bylo zima, navzdory vlhému vzduchu, který jí laskal, jako by jí chtěl namluvit, že svět je stále v pořádku a dobrý navzdory zakrvácenému šátku, na nějž Kozoroh s úsměvem položil ruku s prsteny.

Vychutnávej každé slovo, nechávej ho rozpouštět na jazyku. Cítíš chuť těch barev? Cítíš chuť větru a noci? Strachu a radosti? A lásky? Vychutnávej ji a všechno se probudí k životu.

Kéž by se jí tolik netřásl hlas, ale nebylo snadné zabíjet, i když to za ni provede někdo jiný.

V knihách se setkávám s mrtvými, jako by byli živí, v knihách vidím nadcházející události. Všechny věci se časem kazí a zanikají, všechna sláva by upadla v zapomnění, kdyby Bůh nedal smrtelníkům pomůcku knihy.

Před jejich očima se Ploskonoska rozpustil ve vzduchu a spolu s ním ještě pár dalších, byli pryč, jako by je pohltila temnota, jako by nikdy neexistovali – a možná tomu tak i bylo. Muž, který je stvořil, je také vymazal, vygumoval jako chyby na kresbě, skvrny na bílém papíře. Byli pryč.

Z té knížky už vzešlo moc zlého a já nejsem spisovatel, který může napsat slova, co chce předčítat. Jsem jen něco jako doktor pro knihy. Můžu jim dát nové vazby, můžu je trochu omladit, vyhnat z nich knihomola a zabránit tomu, aby s léty ztrácely stránky, jako muži ztrácejí vlasy. Ale spřádat dál jejich příběhy, plnit nové prázdné stránky těmi správnými slovy, to nedovedu. To je úplně jiné, dočista jiné řemeslo. Jeden proslulý spisovatel kdysi napsal: Na spisovatele se dá nahlížet trojím způsobem: jako na vypravěče příběhů, jako na učitele nebo jako na kouzelníka...., ale převahu má kouzelník.

Elinor se rozhodla nabídnout domov všem exotickým bytostem, které to zaválo do jejího světa. Potřebují azyl, tvrdila, vždyť náš svět nemá zrovna moc porozumění pro lidi, kteří jsou jen trošinku jiní. Jak by to tedy asi dopadlo s někým, kdo je modrý a umí létat?

Megiin poslední nápad: naučí se spřádat příběhy, jako to dovedl Fenoglio, naučí se pátrat po slovech, aby mohla předčítat mamince, ale přitom si nemusela dělat starosti, kdo vyjde z knížky a bude se na ni dívat očima plnýma stesku po domově. Všechny ty, kdo byli stvořeni jedině z písmen, dokázala poslat zpátky pouze slova, a proto se Meggie rozhodla, že se slova stanou jejím řemeslem. A kde se tohle řemeslo naučí líp, než v domě, v jehož zahradě si stavějí hnízda víly a za noci šeptají v regálech knihy? Jak dávno říkal Mo: psaní příběhů má také co dělat s kouzly.

Jestlipak víte, že máme všichni schopnost zhmotňovat myšlenky?

Cože????

Naštěstí to málokdo z nás umí, tak dokonale aby se to projevilo v našem hmotném světě. Uff, slyším, jak jste si vydechli i váš úžas nebo podivení. Přemýšlíte nyní, na co jste mysleli, než jste sem šli, na co jste mysleli včera před spaním? Bylo to něco ošklivého, hrůzu nahánějícího nebo krásného? Pro ty z vás co potřebují vědecký pohled na věc: víte, že v našem mozku se nacházejí miliardy neuronů. Vědci už byli schopni dokonce určit a nazvat skupiny neuronů se stejnými vlastnostmi, takže dnes víme že se v čelním laloku nacházejí takzvané zrcadlové neurony a ty mají nasvědčení naší schopnosti soucitu. Díky nim nám stačí pouhý pohled na rozbité koleno našeho sourozence, nebo kamaráda a přesně víme jak to bolí. Dokonce nás při tom pohledu může úplně stejně rozbolet naše koleno. Je to důmyslný mechanismus, který nás chrání, jako jednotlivce a zároveň nám umožňuje přežít i jako skupině. Tyto zrcadlové neurony nám přesně stejným mechanismem zprostředkovávají i věci z filmů nebo počítačových her. Co se asi tak děje v našem mozku, jestliže ve filmu vidíme krásnou scénérii nebo násilí?

Ano když vidíme krásu, celé nás to povznáší, ale když vidíme násilí a brutalitu, máme strach a cítíme se ochromeni. Pokud se na takové scény díváme často a filmy jsou bohužel čím dál víc plné násilí, když to navíc podpoříme nějakou parádní střílečkou na počítači, naše smysly rozlišující dobro od zla otupují. Už nám nepřijde tak hrozné když si někdo odře koleno a časem nám nepřijde hrozné ani to, že někomu ustřelili hlavu. Když je to ještě horší, tak už ani nejsme schopni, tedy náš mozek není schopen, rozlišit realitu od hry nebo film od skutečnosti. Často slýcháme vrahy mluvit o tom, že to bylo jako ve špatném snu nebo filmu, ale bohužel nenastalo probuzení nebo konec filmu.

Farid, vyčtený z příběhu „Alibaba a 40 loupežníků“ a Meggie

Teta Elinor

Mortimer a Meggie

Kozorohovi muži

Mortimer a spisovatel Fenoglio

Meggie ve chvíli kdy má předčítat z Inkoustového srdce a vyčíst Kozorohovi Stín

Prašprtst a jeho rohatá kuna Gwin

Mortimer a Fenoglio

Elinor a Meggie v tetině nejvzácnější knihovně u nejcennější knihy

Kozoroh

Kozorohovi muži v jejich vesnici

Ploskonoska

Resa – matka Meggie, tady jako děvečka sloužící Kozorohovi

Resa – matka Meggie, kterou zpět vyčetl koktavý Dárius, bohužel němou

Německá Joanne Rowling – tak přezdívali spisovatelce Cornélii Funkeové. A není divu. O práva na zfilmování její knihy *Inkoustové srdce* usiloval i producent snímků o Harry Potterovi, David Heyman. Nakonec je získal Mark Ordesky, producent trilogie Pán Prstenu, a teď už se 25 scénáristů v Londýně, Los Angeles a New Yorku potí nad scénářem k novému filmu. Hollywoodská mašinérie si dokonce vyžádala další dvě pokračování příběhu. V současné době autorka už dokončila druhou knížku, s názvem *Inkblood*.

Celý příběh knihy *Inkoustové srdce* je prostoupený láskou ke knihám a vášní pro čtení. Sama autorka říká, že knížka je jejím milostným vyznáním všem těm, kdo čtení a příběhům propadli jako ona. Je to od ní ohromně sympatické a zápletka určitě zaujme, nicméně kniha není tak dobrá, jak by mohla být, kdyby autorka věnovala příběhu více času a práce...

Údajně šest měsíců trvaly autorce přípravné práce a dalších šest věnovala vlastnímu psaní. Pro sepsání téměř 400 stránkové knihy mi pouhých šest měsíců přijde zatraceně málo. A na textu je to znát. Postavy jsou jednoduché, děj postupuje k rozuzlení těžkopádně, a navíc je předvídatelný (jedinou výjimkou je místo, kdy do děje vstupuje postava Fenoglia). Kупení zajímavých přirovnání a detailních popisů ještě neznamená, že autorka dokáže navodit u čtenáře obraz či pocit. Naopak, jak to trefně vystihl Toby Clements ve své recenzi pro britský deník Telegraph: „...u C. Funke schází ta životně důležitá jiskra pro vyprávění – umění navodit atmosféru jen několika doteky štětce a jít dál“.